

thema

Zorgen de gemeenteraadsverkiezingen voor een doorslag?

Leiden steggelt over de polder

Rudi Engel

In Leiden lijkt het onderwerp bedrijventerreinen meer te leven dan in veel andere gemeenten. Denk aan het Leids Model of aan het Bio Science Park dat afgelopen jaar de Award Beste Bedrijventerrein in de wacht sleepte. Ook is momenteel een heftige discussie gaande over het al dan niet aanleggen van een bedrijventerrein in de Oostvlietpolder. Maar hoe heeft de Leidse gemeenteraad zelf ons vakgebied op haar politieke agenda staan?

Leiden vierde in 2009 een feestje: het Bio Science Park bestond namelijk 25 jaar. Zowel nationaal als internationaal staat deze aangeschreven als beste life-sciencepark van Nederland en daar krijgt de Zuid-Hollandse gemeente de nodige aandacht voor, zoals op het Nationaal Bedrijventerrein Congres, waar het Leiden Bio Science Park afgelopen oktober de Award Beste Bedrijventerrein won. Het Bio Science Park neemt een bijzondere positie in het bedrijventerreinlandschap in. De bedrijven die er gevestigd zijn, zijn namelijk non-profit. De reden hiervan is dat zij zich voornamelijk bezighouden met het ontwikkelen van medicij-

nen en dus niet met het produceren ervan, het traject waarbij het uiteindelijke geld wordt verdiend. Wel is het bedrijvenpark enorm belangrijk voor de Leidse werkgelegenheid. Bij de 60 life-sciencebedrijven werken gezamenlijk zo'n 3.100 werknemers, en nog eens 4.000 zijn werkzaam bij de 7 kennisinstellingen die het Leiden Bio Science Park telt. Bovendien richt het bedrijvenpark zich actief op het opleiden van studenten op het vlak van life science en biotechnologie.

Wel of niet de polder in?

Het Leiden Bio Science Park is dus enorm belangrijk voor de gemeente en aangezien iedereen dat in lijkt te zien, is het geen heet politiek hangijzer. Wat wél een grote rol gaat spelen bij de aankomende gemeenteraadsverkiezingen: het eventuele bedrijventerrein dat voor de Oostvlietpolder staat gepland. De geschiedenis van deze discussie gaat ruim een decennium terug. De plannen zijn om in de polder – gelegen aan de A4 – een bedrijventerrein en een snelweg (de Rijnlandroute) aan te leggen. Voorstanders beamen dat Leiden te kampen heeft met een tekort aan vestigingsmogelijkheden voor bedrijven en zijn bang dat deze daarom uitwijken naar andere gemeenten; tegenstanders blijven erbij dat de Oostvlietpolder groen moet blijven. Onder de politieke partijen is de verdeeldheid groot. De voorstanders voor een bedrijventerrein in de Oostvlietpolder: PvdA, VVD en, opvallend genoeg, GroenLinks. De rest is tegen.

Na jarenlang gesteggel leek op 19 november 2008 de kogel door de kerk toen de Raad van State alle bezwaren tegen het bedrijventerrein ongegrond verklaarde. Maar daarmee bleek de discussie toch nog verre van voorbij. Een mooie illustratie hiervan is het overzicht van de koppen die sindsdien in het Leidsch Dagblad verschenen:

- > 19 november 2008: *Bedrijvenpark Oostvlietpolder komt eraan*
- > 20 november 2008: *'Leidse raadsleden doen toch wat ze zelf willen'*
- > 1 december 2008: *Strijd om Oostvlietpolder gaat door*
- > 10 februari 2009: *Leugens in zaak Oostvlietpolder*
- > 16 februari 2009: *Vrienden Oostvlietpolder graven strijdbijl op*
- > 18 februari 2009: *Provinciaal speeddebat over brugleugen Oostvlietpolder-zaak*
- > 25 februari 2009: *Provincie accepteert bruguitleg*

- > 25 februari 2009: *Leids speeddebat Oostvlietpolder door uitspraken gedeputeerde*
- > 3 maart 2009: *Gemeente kende renovatienoodzaak Lammebrug*
- > 13 maart 2009: *Oostvlietpolder weer in wachtstand*
- > 20 maart 2009: *Oostvlietpolder terug bij rechter*
- > 5 juni 2009: *'Oostvlietpolder moet fors bebouwd'*
- > 8 juni 2009: *Poldervrienden laten zich niet paaien*
- > 16 juni 2009: *Provincie erkent leugen Lammebrug en Oostvlietpolder*
- > 24 juni 2009: *Provincie houdt vast aan standpunt Lammebrug*
- > 26 juni 2009: *Nieuwe onenigheid over Oostvlietpolder*
- > 22 juli 2009: *Vrienden van Oostvlietpolder leggen het af tegen overheden*
- > 6 oktober 2009: *Leiden wil snel bouwplicht voor polder*
- > 18 december 2009: *Toekomst van Leiden gewijzigd*
- > 19 januari 2010: *College klaar voor Oostvlietpolderdeal*
- > 22 januari 2010: *CU wil uitstel polderdebat*
- > 29 januari 2010: *Polderdeal met provincie later*

Dat laatste bericht in het Leidsch Dagblad van 29 januari 2010 legt uit in welk stadium de ontwikkelingen zich momenteel bevinden:

'Als de gemeente Leiden al een overeenkomst sluit met de provincie over de aanleg van een bedrijventerrein in de Oostvlietpolder, dan is het ná de verkiezingen. Burgemeester en wethouders wilden dat binnenkort al doen, maar zijn donderdagavond door de gemeenteraad teruggefloten. Die vindt het niet netjes nu al te tekenen omdat de mogelijkheid bestaat dat de politiek na de verkiezingen helemaal geen bedrijventerrein meer wil. Alleen de fractie van de VVD stemde tegen het uitstellen van de overeenkomst.'

De politieke visies:

Het is dus duidelijk dat het onderwerp bedrijventerreinen zeker een rol gaat spelen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart aanstaande. Hoe kijken de verschillende partijen tegen het bebouwen van de Oostvlietpolder aan? Vier raadsleden – twee voor en twee tegen – geven hun visie op dit onderwerp en op nog drie zaken die momenteel spelen in het Leidse bedrijventerreinvraagstuk. Er is veel discussie over het al dan niet laten

doorgaan van het bedrijventerrein in de Oostvlietpolder. Is het voor de Leidse werkgelegenheid cruciaal dat dit terrein er komt?

Henny Keereweer, PvdA: 'Van alle grote steden heeft Leiden het kleinste oppervlak aan bedrijventerrein. Bovendien is er het afgelopen jaar niets toegevoegd aan nieuwe terreinen. Hierdoor zie je allerlei problemen ontstaan bij gevestigde bedrijven. Een deel van deze bedrijven vertrekt naar buiten de stad. Dat heeft een aantal nadelen, waaronder het vertrek van werkgelegenheid naar gebieden elders. Het gaat daarbij vaak om werkgelegenheid die juist voor mensen met een middelbare of lagere opleiding van groot belang is. Want dat hebben we onvoldoende in de stad. Om ook op lange termijn voldoende van dit soort werkgelegenheid voor de stad te behouden, is het cruciaal dat we meer ruimte voor bedrijven krijgen. Overigens zullen wij ons in blijven zetten voor een duurzame inrichting in een groene omgeving.'

Hans van Egdom, GroenLinks: 'Wij vinden dat je de behoefte aan bedrijventerreinen regionaal moet bekijken. Het is een feit dat er in de Leidse regio weinig ruimte meer is om nieuwe bedrijventerreinen te ontwikkelen, terwijl de vraag er zeker is. Met name als je ernaar wilt streven – zoals GroenLinks – om industrie in de binnenstad naar de randen van de stad te verplaatsen, zodat de luchtkwaliteit in de stad zelf verbetert. Wel vinden wij dat het bedrijventerrein beperkt moet blijven tot 29 hectare en dat het overige deel van de polder een polderpark dient te worden.'

Mark Koek, D66: 'Ik ben juist van mening dat dit niet cruciaal is voor de Leidse werkgelegenheid. De gemeente beschermt nu actief enkele bedrijventerreinen in de stad met een heel lage "werkgelegenheidsdichtheid", dus waar heel weinig mensen per vierkante meter werken. Als de gemeente dat beschermingsbeleid zou loslaten, zou binnen de bestaande ruimte voor bedrijven al veel meer werkgelegenheid passen. Bovendien werken lang niet alle inwoners van Leiden binnen de gemeentegrenzen. Dergelijke vraagstukken moeten daarom regionaal worden bekeken.'

Antoine Theeuwen, SP: 'Ook ik vind dat dit niet cruciaal is, want Leiden heeft nog steeds een relatief laag percentage werklozen. Meer werkgelegenheid is natuurlijk een goed streven in zijn algemeenheid, maar daarvoor heeft de SP andere plannen, waarvoor de Oostvlietpolder niet bebouwd hoeft te worden. Denk hierbij aan het stimuleren en beschermen van het MKB, het trekken van meer bezoekers naar de

Henny Keereweer
PvdA

Antoine Theeuwen
SP

Hans van Egdom
GroenLinks

Mark Koek
D66

Redactieraadlid Jeroen Krijgsman (BOM):

'De standpunten van de Leidse politici lopen sterk uiteen waar het gaat om het bedrijventerreinenbeleid. Met name de Oostvlietpolder lijkt een wig te drijven. Terecht wordt benadrukt dat het beschikbaar hebben van uitgeefbare ruimte een aspect is dat regionaal moet worden bekeken. Men dient er echter voor te waken dat deze argumentatie leidt tot het op de lange baan schuiven van besluitvorming of het niet nemen van eigen verantwoordelijkheid.

De Leidse herstructureringsopgave is fors te noemen. Dat geldt zowel voor verouderde industrievestigingen als voor het zorgen voor voldoende bereikbaarheid. Desondanks wordt niet duidelijk dat de lokale politiek de ambitie heeft om de stagnatie van de afgelopen jaren om te buigen naar een effectieve en resultaatgerichte aanpak van kansen en problemen.

Er ligt een grote uitdaging om als economische voortrekker in de regio te blijven fungeren. Het succes van het Bio Science Park moet aanleiding geven voor hernieuwde inspanningen om dit te behouden en verder uit te bouwen. Daarbij verdienen investeringen in het bestaande bestand aan bedrijventerreinen meer aandacht, in combinatie met een regionaal afgestemd en op de marktvrage gericht aanbod aan nieuw beschikbaar terrein.'

Redactieraadlid Daan Pigge (Meedenken en Doen):

'Ik kan me helemaal vinden in het commentaar van Jeroen Krijgsman. Aan het bereikbaarheidsprobleem wordt wel lippen dienst bewezen, maar concrete beleidsvoor-nemens in deze lijken te ontbreken. Gezien die bereikbaarheidsproblematiek is nog maar helemaal de vraag of voor een aantal binnenstedelijke terreinen moet worden ingezet op herstructurering. Transformatie naar wonen gaat het denk ik straks toch winnen in de gemeente. De vraag is waar men dan met die bedrijven naartoe moet. Alleen in regionaal verband lijkt daarvoor een oplossing mogelijk. Dit kijken op wat langere termijn lijkt, zoals vaak in de politiek, helemaal te ontbreken.'

thema

binnenstad door uitbreiding van het Stadsparkplan en het extra stimuleren van startende Leidse ondernemers.'

Bio en life science krijgen – vanzelfsprekend – veel aandacht in de Leidse politiek, maar gaat dat niet ten koste van andere, minder hoogwaardige bedrijvensectoren?

Koek: 'D66 kiest – lokaal en ook landelijk – voor Nederland Kennisland. Leiden is een stad die al honderden jaren bekendstaat om kennis en innovatie. De grootste werkgevers in de stad zijn kennisinstellingen, zoals de universiteit en het LUMC. Daar moeten we zuinig op zijn en we moeten dat actief blijven uitbouwen, want daar draait onze economie om. Maar op zichzelf hoeft dat natuurlijk helemaal niet ten koste te gaan van andere bedrijven. Minder aandacht vanuit de politiek wil nog niet meteen zeggen dat het slecht met je gaat, tenslotte.'

Van Egdom: 'Het is inderdaad van belang om je als stad te specialiseren en te profileren. Het Bio Science Park geeft die mogelijkheid en werkt als een vliegwiel richting ondersteunende bedrijven.'

Theeuwen: 'Ik ben het er juist wél mee eens dat de visie van de huidige politiek te eenzijdig is. De gemeente Leiden zou meer aandacht moeten besteden aan het opknappen van binnenstedelijke industrieterreinen. Zo moet er meer werk gemaakt worden van samenwerken binnen onze regio om op die manier regionale terreinen aan te pakken. Daarnaast zijn er voldoende mogelijkheden om het ondernemersklimaat te verbeteren. De SP zou bijvoorbeeld graag zien dat er een bedrijfsverzamelgebouw wordt gerealiseerd voor "klusbussen" en andere kleine installatiebedrijven in de wijk Zuid-West.'

Keerweer: 'Nee, de aandacht voor bio en life science gaat niet ten koste van andere sectoren. Het Leidse biosciencecluster is de grootste van Nederland en het Bio Science Park is onlangs verkozen tot beste bedrijventerrein

Marc Witteman, wethouder Economische Zaken, reageert op een drietal uitspraken:

Mark Koek: 'De gemeente beschermt nu actief enkele bedrijventerreinen in de stad met een heel lage "werkgelegenheidsdichtheid", dus waar heel weinig mensen per vierkante meter werken.'

Marc Witteman: 'Leiden kent helemaal geen gebieden meer met een lage werkgelegenheid. Wel hebben wij nog terreinen waar ruimte is voor groothandel en ambachtelijke bedrijvigheid, wat nodig is in de nabijheid van de stad. Deze functies beschermen we, omdat er een groot tekort is aan ruimte voor dit soort bedrijven.'

Mark Koek: 'Ondernemers maken zich inderdaad druk, met name over bereikbaarheid en de totaal ineffektieve aanpak daarvan door het huidige College van B en W.'
Witteman: 'De ondernemersorganisaties in de stad ondersteunen juist het beleid zoals vastgelegd in de nota bereikbaarheid van het college.'

Jeroen Krijgsman: 'De Leidse herstructureringsopgave is fors te noemen.'

Witteman: 'Wanneer het gaat om bedrijventerreinen zet ik mijn vraagtekens bij deze stelling. Binnen Leiden zijn geen bedrijventerreinen waar sprake is van grote leegstand en verpaupering. Zeker in vergelijking met andere grote steden is de opgave in Leiden gering.'

van Nederland. Terecht krijgt deze sector dus veel aandacht. Bovendien is deze sector zelf ook weer een belangrijke opdrachtgever voor andere bedrijven in de stad. Toch zullen wij erop toezien dat bij de gemeente ook veel aandacht voor de overige sectoren blijft. In het kader van het programma Binnenstad is er veel – misschien zelfs wel meer – aandacht voor het MKB in de stad. Daarnaast zet de gemeente extra in op ondersteuning van de creatieve sector en willen we in de Oostvlietpolder meer ruimte voor algemene bedrijven.'

Bent u voor meer marktbetrokkenheid (zoals ontwikkelaars en beleggers) bij aanleg en beheer van bedrijventerreinen, zoals in het convenant Bedrijventerrein 2010-2020 staat?

Keerweer: 'Ja, want we zien bijvoorbeeld op het Bio Science Park dat dit positieve effecten kan hebben.'

Koek: 'Ook ik sluit me hierbij aan.'

Van Egdom: 'GroenLinks vindt het prima dat de markt wordt betrokken bij de ontwikkeling, maar wil dat wel binnen strikte kaders. Zo dient de Oostvlietpolder het meest duurzame bedrijventerrein van Europa te worden. Dat betekent dat de overheid hierbij een behoorlijke vinger in de pap moet hebben en houden.'

Theeuwen: 'De SP is niet per definitie tegen marktbetrokkenheid, maar wij vinden het wel een taak van de gemeente om terreinen te beheren. Dat er een ontwikkelaar betrokken wordt bij de aanleg van bedrijventerreinen lijkt ons niet meer dan logisch, hoewel dit niet echt aan de orde is in Leiden, behalve als eventueel de Oostvlietpolder onverhoopt bebouwd wordt. Voor beleggers zien wij niet per se een rol in deze.'

De ondernemersdimensie lijkt vaak te ontbreken bij de politieke stellingnames betreffende bedrijventerreinen. Maken de Leidse ondernemers zich niet druk over zaken als veiligheid en bereikbaarheid?

Keerweer: 'De gemeente heeft frequent overleg met ondernemers in de stad via de diverse koepels en met de KvK. Wij zullen er alert op zijn dat deze aandacht blijvend is. Onderwerpen als veiligheid en bereikbaarheid staan bij dat overleg hoog op de agenda.'

Van Egdom: 'Natuurlijk maken Leidse bedrijven zich ongerust, maar daar wordt ook rekening mee gehouden door de aanleg van een rondweg en de mogelijke bebouwing van de Oostvlietpolder.'

Koek: Ondernemers maken zich inderdaad druk, met name over bereikbaarheid en de totaal ineffektieve aanpak daarvan door het huidige college van B en W. Bereikbaarheid bestaat bij het huidige college uit een aantal peperdure plannen waarvan de uiteindelijke uitwerking – na vele, vele jaren – zeer onzeker is, terwijl simpele ingrepen als een herindeling van het Lammenschansplein gewoon op de plank blijven liggen. Effectief gebeurt er daardoor helemaal niets, terwijl de dagelijkse files om Leiden in en uit te komen inmiddels tot op de snelweg staan.'

Theeuwen: 'Ik ben het eens met de vraagstelling. Hier wordt binnen de verschillende ondernemersverenigingen veel over gepraat, en de politiek krijgt dat ook te horen. Met name over bereikbaarheid. Over het algemeen zijn ondernemers vóór flinke investeringen in bereikbaarheid, hoe dan ook. De SP is voor slimme, efficiënte en duurzame oplossingen, en tegen nodeloos dure en ingewikkelde oplossingen, of oplossingen waarvan de nadelen niet opwegen tegen de voordelen. We zijn dus bijvoorbeeld tegen de RijnGouweLijn, maar vóór een stoptreinverbinding met Gouda en vrije busbanen vanaf het centraal station naar Leiderdorp, Katwijk en Noordwijk.'
Van Egdom: 'Ondernemers moeten echter niet vergeten dat de politiek meer dan alleen hun belang dient af te wegen.'

bron foto's links: Vereniging Vrienden Oostvlietpolder

bron foto boven: Leiden Bio Science Park